

כמידת קומצו של הכהן הקומץ, ויקמוץ בה, אלא יקמוץ בקומצו שלו.⁽¹⁹⁾

איבעיא להו: מהו שיעשה הכהן הגדול מידה לחפינה ויטול בה את הקטורת?

האם נאמר: רק התם גבי קומץ, הוא שאינו יכול לעשות מידה לקומץ, דהא **כתיב** "והרים ממנו בקומצו" —

אבל הכא דלא כתיב: וחפן בחפניו, אלא כתיב: **ומלא חפניו קטורת סמים** דקה והביא מבית לפרוכת, ולא משמע שיחפון דוקא בחפניו; אם כן, לא איכפת לן שיעשה מידה למלא חפניו.

או דילמא: יליף גזירה שוה: "מלא" [ומלא חפניו] "מלא" מקומצו [קרא אחרינא כתיב: וקמץ משם "מלא" קומצו]?

תא שמע ממשנתנו: חפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו, וכך היתה מדתה.

מאי לאו הכי קאמר: שאם רצה לעשות מידה — עושה, ויעשנה כפי מידתן של חופני הכהן. הגדול לפי גדלו, והקטן לפי קטנו.⁽²⁰⁾

הרי למדנו שיכול לעשות מידה לחפינה.

ודחינן: לא. אין לפרש כך את דברי המשנה.

אלא **כתיב קאמר:** [ראה הערה (20*)]

וכך — כדרך מדידתה בחוץ על ידי חפניו — היתה מדידתה [ר"ח] גם בפנים. שהיה חוזר וחופנה לפנים. שבבית קדשי הקדשים

19. לשון רש"י הוא: ולא שיעשה כלי למידת קומצו, וימדוד בו" קומץ מן המנחה; אך כוונתו, שיקמוץ על ידי הכלי, וכמבואר בהדיא בדברי רש"י בעמוד ב ד"ה רב פפא.

ובתוספות ישנים, הקשו על פירוש רש"י, כי "קומץ משמע שיש לו לקמוץ בידו, ולא שיעשה מידה לקומץ". ולכן פירשו: שלא יתן תחילה מידת קומצו בכלי, ואחר כך יקמוץ, אלא בקמיצתו יש לו למוד.

וב"גבורת ארי" במלואים תמה עליהם: שהרי ממה נפשך, אם הקומץ והשיריים נוגעין ומחוברין זה בזה, הא ודאי שפיר דמי, כי הרי בטלה מדידה ראשונה של הכלי, ואין מדידה של שעת קמיצה נעשית אלא ביד; ואם לא נגעו השיריים והקומץ אהדדי, אין זו קמיצה, כי הרי בעינן שיהא הקומץ מחובר לשיריים, כמו ששנינו במנחות כד "והרים ממנו מן המחובר"; וראה עוד שם.

20. הנה פשטות המשנה משמע, כי היו עושים את הכף כפי מידתו של הכהן הגדול שבאותה שנה; אך בגמרא מוכח דלא ניחא ליה להגמרא לפרש כן, והתוספות כאן נתנו טעם בדבר, הובאו דבריהם לעיל בהערה 3.

אמנם רבינו אליקים בפירושו במשנה פירש: "וכך היתה מידתה של כף שמחזקת מלוא חפניו לא פחות ולא יותר"; ולכאורה סותר דברי הגמרא כאן.

אלא שהרבינו אליקים פירש כאן: "מאי לאו דלהכי קאמר מידתה, שאם רצה לעשות וכו'", ביאור דבריו: לעולם פירוש המשנה הוא כפשוטה, אלא שהיה לו לתנא לומר וכך היתה מחזקת, ומלשון מידתה מדייקת הגמרא שעושה מידה לחפינה.

20*. גירסת ה"קדוקי ספרים" מכל כתבי היד שהיו לפניו, היא: הכי קאמר: כדרך שמדתה בחוץ כך מדתה בפנים, וכן היא הגירסא גם